

Helsingin Urkukesän konsertti

MA 17.8.2026 KLO 19
Kallion kirkko

TOMMI NISKALA
urut | organ

KÄSIOHJELMA | PROGRAMME

2026

OHJELMA | PROGRAM

"Autuaita valoja ja varjoja – Blessed Lights and Shadows"

CHARLES PIROYE

(1668–1724)

La Beatitude (1712)

RENĀTE STIVRIŅA

(1985–)

8 Kalna svētības (The beatitudes, 2009)

I ... autuaita ovat hengessään köyhät, sillä heidän on taivasten valtakunta...

II ...autuaita murheelliset, sillä he saavat lohdutuksen...

III ...autuaita kärsivälliset, sillä he perivät maan...

IV ...autuaita ne, joilla on vanhurskauden nälkä ja jano: heidät ravitaan...

~ ~ ~

V ...autuaita ne, jotka toisia armahtavat, heidät armahdetaan...

VI ...autuaita puhdassydämiset, he saavat nähdä Jumalan...

VII ...autuaita rauhantekijät, he saavat Jumalan lapsen nimen...

VIII ...autuaita ovat ne, joita vanhurskauden vuoksi vainotaan, heidän on taivasten valtakunta

(Matt. 5:3–12)

GEORG BÖHM

(1661–1733)

Vater unser im Himmelreich

HEALEY WILLAN

(1880–1968)

Preludi ja fuuga c-molli (1908)

VÄINÖ RAITIO

(1891–1945)

Umbra beata (Autuas varjo, 1934)

CLAUDE DEBUSSY

(1862–1918)

Petite Suite (1889)

sov. Jacques Durand-TN

En bateau – Cortège – Menuet – Ballet

Tommi Niskala, urut | organ

KONSERTTI | CONCERT MA 17.8.2026 klo 19 | MON. AUGUST 17TH AT 7^{PM}.

Charles Piroyen elämästä ei tiedetä paljoa. Kuolinpäiväksi on dokumentoitu 3. maaliskuuta 1724. Pariisilaisessa veroluettelossa vuodelta 1695 Piroye mainitaan "kakkosluokan" urkurina, ykkösluokkaan kuuluivat mm. **Couperin** ja **Marchand**. Piroye ei säveltäjänä noudata aikansa kaavaa trioineen, fuugineen ja hymnipohjaisine sävellyksineen, vaan hänen kappaaleensa ovat usein dialogimuotoisia. Vuonna 1712 julkaistu *Pièces choisies* on kokoelma varsin saman tyyppisiä sävellyksiä, jotka on otsikoitu melko positiivisin adjektiiveihin: Ilo, autuus, rauha, kuolemattomuus, loistokkuus ja kuninkaallisuus.

Latvialaislähtöinen säveltäjä **Renate Stivrina** on itse myös urkuri. Autuaaksijulistus ei ole sidottu mihinkään tiettyyn urkutyyppiin, vaikka säveltäjän asuinkaupunki Gdanskissa onkin paljon barokkityylisiä soittimia. Kahdeksan miniatyyrin sarja on tyyliskaalaltaan melko vaihteleva, **Pärtin** tyylisestä minimalismista ekspressiivisen dissonoivaan satsiin. Tänäpäin erillaisuus korostuu vielä sillä, että soitin vaihtuu neljän variaation jälkeen.

Bach on aina Bach, mutta omiin ehdottomiin barokkisuosikkeihini kuuluu Lüneburgin mestari **Georg Böhm**. Minkä polyfoniataituruudessa hän Bachille häviääkin, on erityisesti hänen vokaalisävellyksissään ihailtavaa melodian käsittelyn taitavuutta. Sitä kauneutta on *Isä Meidän* -koraalissa, jonka säästynen kahdeksasosakuviot ovat kuin vielä hieman hengästyneitä sydämen lyöntejä. Kaunis, koristeltu koraalimelodia on sille rauhoittava vastavoima.

Kanadalaistunut britti **Healey Willan** on suomalaisille urkuyleisöille varsin tuntematon. Työ Toronton St. Paul's Bloor Streetillä ei miellyttänyt Willania matalakirkollisuudessaan, vaan mahdollisuuden auettua hän siirtyi St. Mary Magdalene -kirkkoon, jossa hän sai toteuttaa gregoriaanispohjaisen myöhäisromanttista ja soivan karaktääristä sävelkuvaansa urkurina, säveltäjänä ja kuoronjohtajana. Willanin laajaan tuotantoon kuuluu kymmenittäin messukokonaisuuksia ja motetteja, ja jopa seitsemän oopperaa. Tänäpäin kuultava *Preludi ja fuuga* on sukua Willanin kuuluisimmalle urkuteokselle *Johdanto, passacaglia ja fuuga*. Molemmissa on selkeitä vaikutteita **Max Regeriin**, mutta myös samalla anglosaksiseen urkuperinteeseen.

Väinö Raitiota inspiroi erityisesti Helsingin Mikael Agricolan kirkon Rieger-urut. Tämän illan soittajaa puolestaan inspiroi noin kolmekymmentä vuotta sitten **Matti Hannulan** levy Tampereen tuomiokirkosta, jolla oli mukana *Umbra beata*. Raition omintakeista sävelkieltä ei 1920-30 lukujen Suomessa vielä haluttu ymmärtää, eikä hänen orkesteriteoksiaan *Joutsenet*-sävelrunoelmaa lukuun ottamatta painettu hänen elinaikanaan. Orkesterista Raitio etsi usein värejä impressionistisessa hengessä, ja samankaltainen ajattelu ohjasi hänen säveltämistään uruille. *Umbra beatan* seesteinen tunnelma rikkoutuu teoksen alkupuolella. Sen jälkeen kuulankin enää vain melko hiljaisia sävyjä. Keskitäite on vielä harmonisesti

jännittynyt, ja sävellyksen loppuun tarvitaankin pitkähäkö jakso seesteistä As-duuria, että varjot väistyvät ja rauha palaa.

Claude Debussyn sarja on alun perin sävelletty pianolle nelikätisesti. Ensikosketuksen teokseen olen saanut Alajärven Musiikkiopistossa reilusti viime vuosituhannella, kun soitimme **Tiina Linjaman** kanssa sarjan äärioisia. Sarjassa ei ole varsinaista hidasta osaa, vaan kaikki ovat tempoiltaan vähintäänkin liikkuvia. *Cortège* ei ole hautajaissaatto, vaan iloinen, tanssahteleva kulkuemusiikki. Viimeinen osa on otsikoitu *Baletiksi*, mutta koko sarja voisi hyvin olla balettimusiikkia. *Menuetin* harmoniat tuovat paikka paikoin mieleen **Sibeliuksen** ja suomalaisen kansallisromantiikan.

Uruille sarja istuu myös varsin hyvin, ja tänään hieman maltillisemmin valitut tempot auttavat kuulemaan myös harmonista puolta selkeämmin. Oman urkusovitukseni pohjana on Debussyn kanssa nelikätisversion kan-
taesittäneen **Jacques Durandin** soolopianosovitus.

Sanotaan, että varjoa ei synny, jos jossain ei ole valoa. Tämän illan teokset ovat keskenään ja paikoin myös itsessään varsin kontrastoivia. Jos näkee pitkiä aikoja vain valoa tai varjoa, ei niiden rinnakkaiselon todellisuutta voi nähdä.

Tommi Niskala

TOMMI NISKALA (s.1986 Alajärvellä) opiskeli 1993–2005 pianon- ja urkujensoittoa Alajärven Musiikkiopistossa ja jatkoi opintojaan syksyllä 2005 Sibelius-Akatemiassa, mistä valmistui musiikin maisteriksi keväällä 2011. Heti samana keväänä hän aloitti työt Helsingin Kallion seurakunnan A-kanttorina.

Tommi on monipuolinen muusikko ja esiintyy säännöllisesti urkurina, kuoronjohtajana ja tenorilaulajana rohkeasti musiikin tyyllilajirajoja ylittäen. Pääaineenaan hän opiskeli kuoronjohtoa prof. Matti Hyökin oppilaana, ja suoritti kuoronjohdon A-tutkinnon erinomaisin arvosanoin 2010. Urkujensoittoa hän on opiskellut Olli Porthanin ja Markku Hietaharjun sekä

laulua Kimmo Lappalaisen oppilaana. Hän on täydentänyt opintojaan mestarikursseilla ja yksityisesti (Tatjana Hitrova, Georg Christoph Sandmann, musiikinjohto; Pierre Pincemaille ja Louis Robilliard, urut).

Tommi on kotikirkkonsa kamarikuoron Kallion Kantaattikuoron, Suomen Lähetysseuran Safarikuoron sekä Helsingin filharmonisen kuoron johtaja. Hän on johtanut myös Etelä-Pohjanmaan Mieslaulajia Jusseja (2006–2016) ja toiminut Ilmajoen Musiikkijuhlien oopperan kuoromestarina.

Kuva | Photo: Teemu Mattsson

LITTLE IS KNOWN about the life of **Charles Piroye**. His date of death is documented as 3 March 1724. In a Paris tax register from 1695, Piroye is listed as a “second-class” organist, while the first rank included figures such as **Couperin** and **Marchand**. As a composer, however, Piroye did not follow the conventional models of his time, with their trios, fugues, and hymn-based works. Instead, his pieces often take the form of dialogues. His collection *Pièces choisies*, published in 1712, consists of works of a broadly similar type, bearing notably positive titles: Joy, Bliss, Peace, Immortality, Splendour, and Royalty.

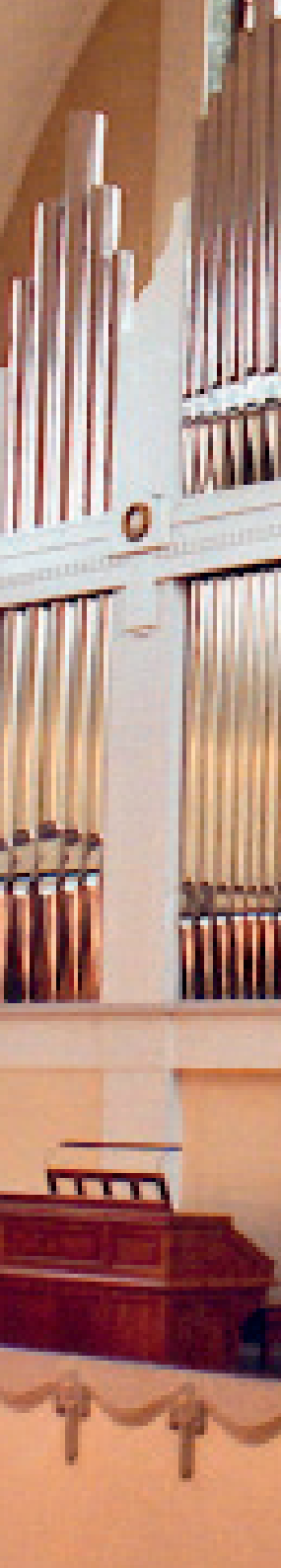
The Latvian-born composer **Renate Stivrina** is also an organist herself. Be-
atification is not tied to any particular type of organ, although the composer’s home city of Gdańsk is rich in Baroque-style instruments. This cycle of eight miniatures covers a remarkably wide stylistic range, from **Pärt**-like minimalism to intensely expressive and dissonant writing. In today’s performance, the contrasts are heightened further by a change of instrument after the fourth variation.

Bach is always Bach, but among my personal Baroque favourites is the master of Lüneburg, **Georg Böhm**. Although he cannot rival Bach’s mastery of polyphony, his vocal works in particular reveal an admirable gift for melody. That beauty is evident in his setting of the chorale *Our Father*, where the flowing quaver figures in the accompaniment seem like the slightly breathless beating of a heart. Against this backdrop, the ornamented chorale melody provides a calming and reassuring counterbalance.

The British-born, later Canadian composer **Healey Willan** remains relatively unfamiliar to Finnish organ audiences. His position at Toronto’s St. Paul’s Bloor Street did not fully satisfy him because of its low-church orientation. When the opportunity arose, he moved to the Church of St. Mary Magdalene, where he was able to cultivate his Gregorian-inspired, late-Romantic musical language as an organist, composer, and choir director. Willan’s extensive output includes dozens of Mass settings and motets, as well as seven operas. *The Prelude and Fugue* heard this evening is closely related to his best-known organ work, *Introduction, Passacaglia and Fugue*. Both works reflect clear influences from **Max Reger**, while at the same time drawing on the Anglo-Saxon organ tradition.

Väinö Raitio found particular inspiration in the Rieger organ of St. Michael Agricola Church in Helsinki. The performer of tonight’s concert, in turn, was inspired some thirty years ago by **Matti Hannula’s** recording from Tampere Cathedral, which included *Umbra beata*. Raitio’s highly individual musical language was not well understood in Finland during the 1920s and 1930s, and with the exception of the tone poem *Swans*, none of his orchestral works were published during his lifetime. In his orchestral music, Raitio often sought colour in an impressionistic spirit, and the same aesthetic guided his writing for the organ. The serene atmosphere of *Umbra beata* is disrupted early in the work, after which only relatively quiet shades of sound remain. The central section still carries harmonic tension, and a lengthy passage of tranquil A-flat major is required before the shadows finally recede and peace returns.

Claude Debussy’s suite was originally composed for piano four hands. My first encounter with the work came many years ago at the Alajärvi Music Insti-

tute, where **Tiina Linjama** and I performed the outer movements together. The suite contains no true slow movement; all four sections move forward with at least a moderate degree of momentum. *Cortège* is not a funeral procession but rather a cheerful, dance-like ceremonial march. The final movement bears the title *Ballet*, though the entire suite could easily serve as ballet music. At times, the harmonies of the *Menuet* evoke **Sibelius** and the spirit of Finnish National Romanticism.

The suite adapts remarkably well to the organ. In tonight's performance, slightly more measured tempos help to reveal its harmonic richness with greater clarity. My own organ arrangement is based on **Jacques Durand's** solo piano transcription, created by the same musician who gave the première of Debussy's four-hand version together with the composer.

It is often said that there can be no shadow without light. The works heard this evening are full of contrasts, both with one another and, at times, within themselves. If one sees only light or only shadow for too long, it becomes impossible to perceive the reality of their coexistence.

Tommi Niskala (transl. with AI)

TOMMI NISKALA (b. 1986 in Alajärvi) studied piano and organ at the Alajärvi Music Institute from 1993 to 2005 and continued his studies at the Sibelius Academy in Helsinki in the autumn of 2005. He graduated with a Master of Music degree in 2011 and, in the same spring, began his work as Organist (A-level Cantor) of the Kallio Parish in Helsinki.

A versatile musician, Tommi performs regularly as an organist, choir conductor, and tenor singer, crossing stylistic boundaries with ease. His principal subject at the Sibelius Academy was choral conducting under Professor Matti Hyökki, and he completed the highest-level choral conducting diploma with distinction in 2010. He studied organ with Olli Porthan and Markku Hietaharju, and voice with Kimmo Lapalainen. Further studies have included masterclasses and private instruction with Tatjana Hitrova and Georg Christoph Sandmann (conducting), as well as Pierre Pincemaille and Louis Robilliard (organ).

Tommi serves as conductor of the Kallio Cantata Choir, the chamber choir of his home church, the Safari Choir of the Finnish Mission Society, and the Helsinki Philharmonic Choir. He has also conducted the South Ostrobothnian male choir Jussit (2006–2016) and has worked as chorus master for the opera productions of the Ilmajoki Music Festival.

SEURAAVAT KONSERTIT

Next concerts

TI 18.8.2026 KLO 12

Vanha kirkko

"Helsingin Urkukesän päiväkonsertti | Short Organ Recital"

Kikko Siltanen

urut | organ

TUE. AUGUST 18TH AT NOON

Old Church

TI 18.8.2026 KLO 17

Johanneksen kirkko

"Five O'Clock Organ"

Santeri Siimes

urut | organ

TUE. AUGUST 18TH AT 5 P.M.

St. John's Church

KE 19.8.2026 KLO 12

Tuomiokirkko

"Helsingin Urkukesän päiväkonsertti | Short Organ Recital"

Viljo Harju

urut | organ

WED. AUGUST 19TH AT NOON

The Cathedral

KE 19.8.2026 KLO 19

Vanha kirkko

"Kaupungin melun yllä – Above the uproar of the city"

Helena Juntunen

sopraano | soprano

WED. AUGUST 19TH AT 7 P.M.

Old Church

Matti Vaakanainen

urut | organ

TO 20.8.2026 KLO 12

Kallion kirkko

"Helsingin Urkukesän päiväkonsertti | Short Organ Recital"

Vivika Oksanen

urut | organ

THU. AUGUST 20TH AT NOON

Kallio Church

TO 20.8.2026 TAITEIDEN YÖ

Tuomiokirkko

Kuorojen kavalcadi klo 17–19

Kallion kirkko

Urkumaraton klo 19-23

THU. AUGUST 20TH NIGHT OF THE ARTS

The Cathedral

Cavalcade of Choirs from 5^{pm} to 7^{pm}

Kallio Church

Organ Marathon from 7^{pm} to 11^{pm}

**HELSINGIN URKUKESÄ KIITTÄÄ KAIKKIA TÄMÄN
VUODEN FESTIVAALIN ESIINTYJIÄ SEKÄ YLEISÖÄ!**

URKUKESÄ PALAA JÄLLEEN ENSI VUONNA, KESÄKUUSSA 2027.

Helsingin Urkukesä

Markku Rämö, tuottaja

Taiteellinen työryhmä:

Anu Pulkkinen, Matti Vaakanainen, Tuomiokirkkoseurakunta

Olli Pyylampi, Kallion seurakunta

Dag-Ulrik Almqvist, Johannes Församling

HELSINKI ORGAN SUMMER HELSINGFORS ORGELSOMMAR ОРГАННОЕ ЛЕТО В ХЕЛЬСИНКИ WWW.URKUKESÄ.FI

INFO

Helsingin Urkukesä on vuosittain kesä-elokuussa järjestettävä, erityisesti urkumusiikkiin keskittyvä kansainvälinen festivaali. Erilaisia konsertteja järjestetään lähes 100 kpl. Festivaali järjestetään yhteistyössä Helsingin Seurakuntayhtymän sekä Tuomiokirkko-, Kallion- ja Johannes Församling -seurakuntien kanssa.

urkukesä.fi

Svenska
kulturfonden

Helsingin kulttuurikeskus

SUOMEN[†]
EV.LUT.
KIRKKO

KIRKKO HELSINGISSÄ